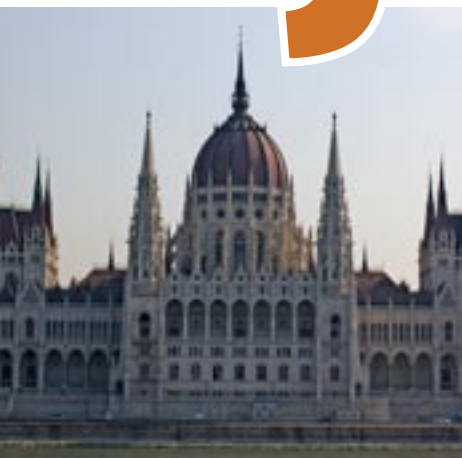

Új idők

Forradalom volt-e a 2010-es országgyűlési választás avagy sem? Milyen mélységben kell szólnia egy kormányprogramnak a célokhoz rendelt eszközökről? Főként ezen kérdések körül forogott a május 14-én alakult új parlamentben a vita kormánypártiak és ellenzékiek között az Orbán Viktor kijelölt miniszterelnök által benyújtott 87 oldalas dokumentumról. A T. Házban kétharmados többséget maga mögött tudó Fidesz–KDNP frakciónak képviselői eközben – még a kormány május 29-re tervezett esküvétele előtt – sorra nyújtották be az új jogszabályokat, törvénymódosító és határozati javaslatokat. Köztük számos, az önkormányzati rendszert érintő javaslatot is.

Kormányprogram és új társadalmi szerződés

A nemzeti együttműködés programja címmel benyújtott kormányprogramot tízórás időkeretben vitatta a parlament. Elsőként Orbán Viktor miniszterelnök-jelölt expozéjára került sor. – Számomra a modern kormányzás mottója úgy hangzik – mondta –, hogy a győztesnek nem igaza van, hanem feladata. Majd kifejtette, mit jelent az új társadalmi szerződés érvényre juttatása, a nemzeti együttműködés rendszerének felépítése. Eszerint az új korszak első kormányának a társadalmi szerződés nem lehetőségeket biztosít, hanem kötelezettségeket ír elő: a választási program megvalósítását, amelynek középpontjában „a sokszínű magyar nemzetet összekötő alapértékek, a munka, az otthon, a család, az egészség és a rend állnak”.

Orbán Viktor úgy látja, gyökeres változásokat, új rendszert kell létrehozni és működtetni a gazdaságtól az egészségügyön, a közbiztonságon és közigazgatáson át az adózásig. Kötelezettség ezt a rendszert megvédeni minden olyan jelenséggel és törekvéssel szemben, amely gyengíteni vagy veszélyeztetni próbálja. Nem lehetnek illúzióink – szögezte le –, az átmenet korszakának hasznagódnia nem fog, nem élhetnek vissza a hatalommal, nem érvényesíthetik gátlástalanul saját üzleti és hatalmi érdekeiket. Mindent el fognak követni, hogy visszahozzák az átmenet korszakának politikáját, megbontsák a nemzeti egységet – vélte. Majd megismételte a választási kampányban már elhangzott ígéretet, miszerint a kormánynak az ország háromharmadát, a teljes magyar nemzetet kell képviselnie. Hozátette: a demokratikusan létre-

jött nemzeti egységnek természetes része az ellenzék is, az eltérő álláspontok és vélemények szószólójaként. A diktatórikus, erőszakkal összetákolta, megfélemlítéssel fenntartott egység nem tűri a sokszínűséget és a többszólamúságot. A demokratikus nemzeti egység esetén épp ellenkezőleg: a sokszínűség és a többszólamúság nem zárja ki, nem áll ellentétben a nemzeti egységgel – fogalmazta meg a kormányzás alapjául szánt elveket a kijelölt miniszterelnök.

A köztársaság helyzetének áttekintése

Az elmúlt húsz évet értékelve arra következtetésre jutott, hogy 2010 áprilisában véget ért az átmenet hosszú, küzdelmekkel, megosztottsággal és válságokkal teli korszaka, amelyet meglátása szerint a szavazófülkékben lezajlott forradalom aktusa

zárt le. Majd hosszan fejtegette, miért jelent a Fidesz–KDNP pártszövetség kétharmados győzelme egyben felhatalmazást az alkotmányozásra. „A rendszerváltatók, akiket már csak mi képviselünk itt a Házban, tisztában voltak vele, hogy új Alkotmányra lenne szükség, szerettek volna alkotmányozó nemzetgyűlést is, de ezt nem sikerült létrehozniuk. Nem jött létre igazi nemzeti egység, és nem született azt kifejező szerződés sem. Helyette a rendszerváltók jobb híján paktumot kötöttek az állampárttal egy ideiglenesnek szánt alkotmányról. Magyarország hiába szerzte vissza az önrendelkezés jogát, nem tudta kifejleszteni magában az önrendelkezés képességét, meglehet, éppen ezért ítélte ezeket a pártokat megsemmisülésre, ezért juttatta őket súlyosabbra a történelem” – állapította meg Orbán Viktor, hozzátéve, ez nem jelenti azt, hogy az átmenet korszaka értéktelen lett volna. Viszont nem oda jutottunk, ahová indultunk, mondta. A kijelölt miniszterelnök ezt követően élesen bírálta a balliberális kormányokat és neve kiejtése nélkül Gyurcsány Ferencet.

„A társadalmi szerződés hiánya oda vezetett, hogy az elmúlt nyolc évben a választott vezetők kisajátították a nép által rájuk ruházott hatalmat, azzal visszaélve nem az emberek döntését és akaratát, hanem a saját magánérdekeiket képviselték. Ez nyilvánult meg az elmúlt nyolc év oly hírhedtté vált momentumaiban, mint az őszödi beszéd, a költségvetési adatokkal való trükközés, a 2006. október 23-i rendőri brutalitás, és sajnos estig sorolhatnám a közis-

mert példákat, amelyek szégyent hoztak Magyarországra. Az elmúlt nyolc év rossz kormányzása együttműködés helyett szembefordította egymással a társadalom tagjait és csoportjait, a fiatal korosztályokat az idősekkel, a munkából élőkkel a nyugdíjasokkal, a vidékieket a fővárosiakkal, a határon túl élőket az anyaországgal. A rossz kormányzás felemelkedés helyett adósságcspadba hajtotta az országot. Az elmúlt nyolc év rossz kormányzása engedte, hogy bünszervezetek épüljenek be közpénzből fenntartott állami intézményekbe és vállalatokba. Megbénította az államot és a közigazgatást, felszámolta annak hatékonyságát. Kiváltságosok és bűnözők kezére juttatta az ország felemelkedésére szánt nemzeti forrásokat. A hatalommal való visszaélést és a hazugságot tette a politika mércéjévé, megakadályozta a felelősségre vonást és az elszámoltathatóságot, kordonok közé szorította a demokráciát. A közrend és a közbiztonság védelme helyett az állampolgárok elleni törvénytelen támadásra használta az állam erőszak-monopóliumát” – sorolta Orbán Viktor.

Új kormányzati felfogás

A kijelölt miniszterelnök beszédének kétharmadát terveik részletezésének szentelte, ám a célok mellett nem beszélt a megvalósítás módjairól, eszközeiről. Ezt azzal magyarázta, hogy felfogása szerint a kormányprogram egy iránytű, következésképpen a közös célokról, és nem az eszközökről kell szólnia.

A legfontosabb cél ezek közül, hogy a választóktól kapott felhatalmazást nem

pusztán a válság kezelésére és a gazdasági vészhelyzet elhárítására szólnak tekintni, hanem az átmeneti kor eleve hibás és hiányos gazdasági és politikai rendszerének felszámolására, egy új rendszer megteremtésére, vagyis „a régi axiómák, szabályok, beidegződések eltörlésére és újak megalkotására; azaz: forradalmi változtatásra” – szögezte le, hozzátéve, ebbe beletartozik az alkotmányozás is.

A kormányzás alapértékéről szólva öt nemzeti ügyről beszélt, amelyet sikerre kell vinniük: a gazdaság talpra állítása munkaközpontú intézkedésekkel, a rend és közbiztonság megteremtése, az egészségügy megmentése, a szociális biztonság, valamint a demokratikus normák helyreállítása. Úgy vélte, a neoliberais fölfogás harctérré változtatta az élet minden területét, ezért bukott meg Európa-szerte. Az emberek tehát – szerinte – együttműködést várnak a politika és a gazdasági élet szereplőitől, ami azt is jelenti, hogy a szociális biztonságot és a versenyképességet nem szabad egymással szembeállítani.

Orbán Viktor beszédében kiemelten foglalkozott a magyar tulajdonú gazdaság megerősítésének fontosságával. Magyarország ma az egyetlen ország Európában, ahol a hazai tulajdonú gazdaság szinte teljesen védetlen a nemzetközi hatásokkal és a felénk irányuló külső törekvésekkel szemben, szögezte le. Szerinte ehhez egyrészt újjá kell szervezni az államot, a bürokráciát minimálisra kell csökkenteni. A radikális csökkentés, az adózás egyszerűsítése és ésszerűsítése fejében pedig a gazdasági elit vállal-

ja – mondta –, hogy az állami szférából felszabaduló munkaerő számára munkahelyeket teremt, és komoly részt vállal ezeknek az embereknek az átképzésében és pályamódosításában.

Új észjárást lát szükségesnek a szociális biztonság területén is, mert – mint indokolta – egyetlen társadalom sem működtethető sikeresen úgy, ha nem veszünk tudomást a biztonság iránti elemi erejű társadalmi igényről. Úgy vélte, ki kell törni a megszorítás, osztogatás ciklikus politikájából. Az emberek biztonságérzetének, életminőségének javítására új eszközöket kell találni, amelyek az egészségügy és az oktatás, a családtámogatás új alapokra helyezésében és a munkahelyteremtés előtérbe állításában keresendők, nem pedig a mézesmadzagpolitikában, amely válságba rántotta Magyarországot – mondta. Majd arról beszélt, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a nők, a fiatalok, a családok életkörülményeinek javítására.

„Nem azért nevel az ember gyereket, én sem azért nevelek öt gyermeket, hogy aztán majd külföldről küldött levelezőlapon meginterne- len lássam őket, és az unokáimat fényképről ismerjem. Azokat a fiatalokat, akik még itthon vannak, itthon kell tartanunk, akik pedig elmentek, vissza kell hívunk. Biztosítani kell számukra a tanulást, a munkavállalást, az otthonteremtést és a családalapítást lehetőségét. És, kedves barátaim, tisztelt hölgyeim és uraim, azokat, akik azt mondják nekik, hogy el lehet menni az országból, arra kell ösztönözni, hogy inkább ők menjenek el” – intezte szavait nevesítés nélkül Gyurcsány Ferenchez.

A vezérszónoki hozzászólásokban kormánypárti részről azt próbálták alátámasztani, miért sugallja a választási eredmény, hogy új korszaknak kell következnie. **Navracsics Tibor**, a Fidesz képviselőcsoportja részéről úgy fogalmazott: alapozó választás történt, amelynek nyomán le kell zárni a gazdasági hanyatlást, a politikai hazugságot, a politikai hitelvesztést, a közbizalom elvesztését, a politikai hitelvesztésének folyamatát. Meg kell nyitnunk egy olyan korszakot, ahol a szó visszanyeri a becsületét, a politika visszanyeri a hitelességét, a gazdaság ismét növekedési pályára áll.

„Magyarországot a túlnyomó többséget tekintve becsületes emberek lakják, Magyarország ismét a becsületes emberek országa lesz, azaz jó lesz Magyarországon becsületes embernek lenni, mert a becsületes ember fog boldogulni, a becsületes ember lesz sikeres, megéri jól tanulni, megéri szorgalmasan dolgozni, megéri őszintének és megbízhatónak lenni, mert a helyére állítjuk ezeket az értékeket, a helyére állítjuk a hétköznapi normáit” – hangoztatta az új kormány leendő miniszterelnök-helyettese.

Akik nem látnak forradalmat

Az ellenzéki hozzászólók közül a szocialisták és a Lehet Más a Politika szónokai vonták kétségbe azt az értékelést, hogy a 2010-es parlamenti választás egyben forradalom lett volna, amely feljogosítja a kormányzati erőt az alkotmányozásra is. **Mesterházy Attila**, az MSZP képviselőcsoportjának vezérszónoka közölte, Magyar-

országon nem volt forradalom. Magyarországon 17 ezer emberrel szavaztak többen a Fidesz–KDNP-re, mint 2006-ban az SZDSZ–MSZP-koalícióra. Majd úgy folytatta, rendszerváltásra sem tudtak szavazni, hiszen a magyar választópolgárok túlnyomó többsége köztársaságot akar királyság helyett, demokráciát akar diktatúra helyett és piacgazdaságot akar utasításos tervgazdaság helyett. Mesterházy Attila úgy látta, a Fidesz kormányprogramja a nemzeti szemfényvesztés programja, s épp a lényeg hiányzik belőle, hogy miként oldják meg a problémákat. Úgy fogalmazott: az illuzionisták a cirkuszban nagyon szórakoztatóak, a parlamentben viszont életveszélyesek.

Vona Gábor, a Jobbik elnök-frakcióvezetője szerint is unos-untalan elismert panelket tartalmaz a leendő kormány programja, melyet közhelyparádának, üres kívánságlistának nevezett. Azt hangsúlyozta: a konkrétumok híján nem számon kérhető a kormányprogram, és szerinte ez az emberekben bizalmatlanságot ébreszt. A Jobbik elnöke szerint több minden kimaradt a kormányprogramból, ezek közül kiemelte: a gazdasági részben a Jobbik javaslata szerint szerepelnie kellene egyebek közt a multinacionális cégek megadóztatásának, valamint az államadósság újratárgyalásának. Szerinte újra kellene gondolni az unióhoz való viszonyunkat is. Az alkotmányozó nemzetgyűlésre utalva közölte: „én nem szeretnék Gyurcsány Ferencsel együtt alkotmányozni”. Hozzátette: az a Jobbik javaslata, hogy az egykori MSZMP-s, KISZ-es csúcsvezetőket tör-

vényi úton zárják ki a politika legmagasabb szintereiről. Közölte: a Jobbik eltörölné a mentelmi jogot. Majd nemzeti konzultációt kezdeményezett a Magyar Gárda ügyéről is, mondván, az adekvát válasz volt a balliberális kormányok által teremtett helyzetre.

Schiffer András, az LMP egyik vezérszónoka csatlakozva az előtte szólókhoz leszögezte: a javaslat egy jókívánság-gyűjtemény, eszközök nélkül, így szerintük épp az iránytű funkcióját nem képes betölteni. Vannak erényei, hiszen nem pusztán részpolitikákról szól és a helyzetértékelésében is tartalmaz fontos megállapításokat. Ezek közé sorolta, hogy kijelentik: 2006-ban megkezdődött a szavak jelentésének félremagyarázása, a cinikus relativizálás, az öngazolás és a felelősség minél szélesebb körre történő kiterjesztése. Helyes továbbá, hogy a társadalompolitika kiindulópontjává a kirívóan alacsony foglalkoztatási szint felszámolását teszik – vélte. Az LMP örül annak is – hangoztatta a szónok –, ha a nemzeti egységen a Fidesz azt érti, hogy az elmúlt húsz év szellemi polgárháborújának véget kívánnak vetni. Ezzel viszont nem fér össze – tette hozzá –, ha a bármilyen nagy, akár alkotmányozó többséget szerzett parlamenti oldal önmagát tekinti a közakarat megnyilvánulásának. A nemzet egysége szakadatlan vitát jelent, és nem pedig azt, hogy egyetlen oldal jelenti a közakaratot.

Üdvözölte viszont a családbarát foglalkoztatásra, a vállalkozók számára a feltételek egyszerűsítésére vonatkozó célkitűzéseiket, az energiatékonyságot szolgáló épületfelújítási progra-

mokat. Hiányolta azonban az antikorrupciós stratégiát. „Azt már tudjuk, hogy önök el fogják számoltatni az elmúlt nyolc év hatalmasait, de nem tudjuk azt, hogy hogyan lehet önöket elszámoltatni négy év múlva” – mutatott rá.

Felezés indul

Az önkormányzati képviselő-testületek működését érintő alkotmánymódosítási javaslatot nyújtott be a Fidesz május 20-án. A leendő kormánypárt a részletes szabályok miatt ehhez csatolta a helyi önkormányzatokról szóló törvény módosítását is.

A Kósa Lajos, Rácz Róbert, Vitányi István által jegyezett alkotmánymódosítás az alpolgármesteri tisztséget rögzíteni az Alkotmányban. Az alap-törvény a jövőben kimondaná: a képviselő-testület a polgármester helyettesítésére

alpolgármestert választhat; az alpolgármesternek olyan személy is megválasztható, aki nem tagja a képviselő-testületnek, de a polgármestert a képviselő-testület elnökeként csak olyan alpolgármester helyettesítheti, aki a testület tagja.

A fideszes képviselők a javaslat indoklásában azt írják: az Alkotmány nem tartalmazza, hogy a helyi önkormányzat működése során meghatározó szerepet játszó személyek közé tartozna a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére megválasztott alpolgármester. De – fűzik hozzá – az alpolgármesteri tisztség jelentőségére tekintettel indokolt az Alkotmányban rögzíteni a jogállását.

A nem a képviselő-testület tagjai közül megválasztott alpolgármester jogállására vonatkozó részletszabályozást a helyi önkormányzatok-

Az újonnan alakult parlament rekordsebességgel kezdett a jogszabályalkotásba és módosításokba

Lapzártánkkor már el is fogadták a kettős állampolgárságról szóló törvényt, s azt az alkotmánymódosítást is, amely a kétszáz fős parlamentről rendelkezik. Az alkotmánymódosítás részeként megszavazták, hogy már 2014-ben helyet kaphatnak a parlamentben a 13 nemzeti és etnikai kisebbség képviselői. Elfogadták a kormány tagjainak jogállásáról szóló törvényt is, amelyeknek megfelelően újra lesznek közigazgatási és helyettes államtitkárok, a minisztériumok száma pedig nyolcra csökken. Megkezdték a büntető törvénykönyv módosításáról szóló törvényjavaslat vitáját, amely szigorúbban büntetné a közfeladatot ellátó személyek elleni erőszakot és bevezetné a „három csapást” a visszaeső bűnözők ellen. Eszerint duplájára nőne a felső büntetési tétel, és ha ez meghaladja a 20 évet, akkor életfogytiglani szabadságvesztést kellene kiszabni.

A magáncégek „vircsaftjának” vetne véget a parkolás területén a fideszes Rogán Antal és Kósa Lajos által benyújtott, közterületi parkolásról szóló törvényjavaslat, amelyet a Jobbik és az LMP is támogat. Az új jogszabály értelmében parkolási szolgáltatást, parkolásüzemeltetést, -ellenőrzést csak maga az önkormányzat vagy az önkormányzat százszázalékos tulajdonában lévő, általa alapított cég láthatna el a jövőben.

ról szóló törvényben rögzítene a Fidesz. Ez utóbbi, szintén május 20-án benyújtott előterjesztés szerint a képviselő-testületek a polgármester javaslatára, titkos szavazással a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére egy vagy több alpolgármestert választhatnak; legalább egyet saját tagjaik közül kell megválasztaniuk.

Az az alpolgármester, akit nem a képviselő-testület tagjai közül választottak, nem tagja a képviselő-testületnek – szögezi le a javaslat azzal, hogy a „külsős” alpolgármester a polgármestert a képviselő-testület elnökeként nem helyettesítheti, de a képviselő-testület ülésén tanácskozási joggal részt vesz. Ugyanez a szabály igaz a fővárosra és a megyei közgyűlésekre is: a közgyűlések saját tagjaik közül választhatnak a fővárosban legalább egy főpolgármester-helyettest, a megyei közgyűlésekben pedig legalább egy alelnököt.

Azon főpolgármester-helyettes, akit nem a közgyűlés tagja közül választottak, nem tagja a Fővárosi Közgyűlésnek, a főpolgármestert a Fővárosi Közgyűlés elnökeként nem helyettesítheti és a Fővárosi Közgyűlés ülésén tanácskozási joggal vesz részt. Azon megyei közgyűlési alelnök, akit nem a megyei közgyűlés tagjai közül választottak, nem tagja a megyei közgyűlésnek, a megyei közgyűlés elnökét, mint a testület elnökét nem helyettesítheti, a megyei közgyűlés ülésén tanácskozási joggal vesz részt. Mindkét módosítás a kihirdetés napján lépne hatályba. Az októberi önkormányzati választásokon már az új szabályok szerint kellene szavazni.

Az önkormányzati képviselők „felezése”

Tizenhárom fideszes képviselő nyújtotta be azt a javaslatot, amely arányosan csökkentené a képviselő-testületek létszámát, valamint több ponton változtatna a jelöltállítás és a mandátumkiosztás szabályain. A módosítás alapján a jövőben a tízezernél kevesebb lakosú településeken száz lakosig a jelenlegi három helyett kettő, ezer lakosig négy, ötezer lakosig hat, tízezer lakosig pedig tizenhárom helyett nyolc lenne a helyi képviselők száma. Őket úgynevezett egyéni listás választás alapján választanák meg. A tízezernél nagyobb településeken és a fővárosi kerületekben továbbra is vegyes választási rendszer lenne: mandátumhoz egyéni választókerületben és kompenzációs listán lehetne jutni. 25 ezer lakosig 11, 50 ezerig 14, 75 ezerig 17, százezer lakosig a jelenlegi 32 helyett 20 mandátumot osztanának ki. Minden további százezer lakos után eggyel nőne az egyé-

ni választókerületben, és minden további 25 ezer lakos után eggyel a kompenzációs listán választott képviselők száma.

A Fővárosi Közgyűlés tagjainak számát Budapest lakosságszáma alapján határoznák meg úgy, hogy minden 50 ezer lakos után egy képviselő lenne választható, azaz a 66 fős testület létszáma a jelenlegi népeségadatok alapján 35-re csökkenne.

Ugyanez az elképzelés vonatkozik a megyei közgyűlésekre. Esetükben 400 ezer főig 20 ezer lakosra jutna egy képviselő, de minden testület legalább 15 tagú lenne. A 400 és 700 ezer fő közötti megyékben minimum 20 képviselő lenne, majd minden további 30 ezer lakos után egy újabb, 700 ezres lélekszám felett pedig 30 képviselőt választanának, további 40 ezer lakos után pedig egy újabb taggal egészülne ki a testület. A fővárosban és a megyékben listás választások működnének.

Fontosabb módosítás a megyékben

Igazi változások csak a megyei önkormányzatokban következnek be, mert az eddigi két listát – a 10 ezer fő alatti és a 10 ezer fő fölöttit – eltörölnék, és egy egységes pártlistát hoznának létre, hasonlóan a országgyűlési választások területi listájához. A megyei jogú város választópolgárai azonban a megyei önkormányzati képviselőkre nem szavazhatnak. Így nem fordulhat elő – hangzott az indoklás –, hogy Szeged vagy Nagykanizsa és Zalaegerszeg polgárai eldönthetik Csongrád vagy Zala megye megyei testületeinek összetételét. A kis lélekszámú megyékben a törvény minimum 15 fős megyei testületet garantálna.

Továbbra is fenntartják, hogy megyei jogú városi képviselő ne üljön be a megyei önkormányzatba.

Megmaradna a kulcspozíciót elfoglaló polgármester közvetlen választása. Ahhoz, hogy valaki képviselőként

vagy polgármesterként el tudjon indulni a választásokon, egy minimális ajánlatszámot kell csak teljesíteni. Megtartja a rendszer a kompenzációs listát is. Így a töredékszavazatok – a nem győztes egyéni képviselőkre történő szavazatok – nem vesznek el. Az önkormányzati választásokon olyan külföldi állampolgárok is szavazhatnak, akik egy településen tartósan letelepedtek.

A parlamenti képviselői választáshoz igazodóan a javaslat a rendszerbe hozza az 5 százalékos küszöböt is, illetve a több jelölő szervezet által indított jelölt esetében ennél valamivel magasabb százalékot kell elérni.

Kósa: az érdekszövetségek is támogatják

A Fidesz ügyvezető alelnöke hangsúlyozta: minden településnek joga van arra, hogy önkormányzata legyen, ezért azok számát nem érinti a javaslat. A hatalmi ágak elválasztásának elvét győ-

lembe véve pedig azt tervezzik, hogy a témában ehhez kapcsolódó választójogi törvényeket nem a kormányelőterjesztésében tárgyalja majd a parlament, hanem a parlamenti frakciók vagy parlamenti képviselők önálló előterjesztésében. Debrecen polgármestere úgy tájékoztatta a T. Házat, hogy az arányos csökkentésről szóló fideszes elképzelést a hét önkormányzati szövetség több mint fele – a Megyei Önkormányzatok Szövetsége, a Megyei Jogú Városok Szövetsége, a Faluszövetség, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége – jó kiindulási alapnak tartja, a többi szövetség pedig nem zárkózott el a kérdés tisztázásától.

A választáshoz sokak szerint túl közeli, gyors módosítást azzal indokolta, szerintük nem érdemes további négy évet várni az arányosítással. A módosításnál azt a szempontot is figyelembe vették, hogy az 1990-ben megalkotott és az 1994-ben módosított önkormányzati

Köztisztviselők kormánytisztviselők. A kormánytisztviselők jogállásáról szóló törvény elfogadását kezdeményezte a Fidesz–KDNP. A tervezet hatályba lépésével a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény „hatálya alá tartozó munkáltatóknál foglalkoztatottak közszolgálati jogviszonya kormánytisztviselői jogviszonnyá, a vezetők megbízása vezetői munkakörre alakul át. A törvény hatálya a központi államigazgatási szervekre, a kormányhivatalokra és a rendvédelmi szervek nem hivatásos állományú tagjaira terjed majd ki; nem érinti az autonóm államigazgatási szerveket és helyi önkormányzatokat”.

választójogi törvény számos esetben idejémmúlt. Azóta újrakeletkezett problémákat pedig nem orvosol, az arányosság elvét súlyosan sérti, hiszen például a megyei képviselő-testületek létszáma nem igazodik a megyei lélekszámokhoz, így fordulhat elő, hogy van olyan megye, amely kisebb lélekszámú, mégis több képviselővel rendelkezik, mint olyan megye, amelyiknek viszont nagyobb a lélekszáma. A főváros esetén rögzített képviselő-testületi létszám is képtelen volt alkalmazkodni ahhoz, hogy a főváros lélekszáma csökken vagy nő. Így az arányosság elve óhatatlanul torzul – vélte Kósa.

A kompenzációs lista torzítását kiküszöbölnék

Azokra a korábbi kritikákra, miszerint a Fidesz–KDNP elképzelése még inkább torzít a rendszeren, azzal a példával reagált: az Alkotmánybíróság sem arra hívta fel a parlament figyelmét, hogy Simában, ahol 17-en laknak, épp olyan képviselő legyen, mint a fővárosban, hanem azt mondta, hogy legalább a hasonló lélekszámú településeken hasonlóak legyenek a testületi arányok. Ezt a javaslat viszont teljesíti a megyei önkormányzatok, mint a kerületek, a tízezer-

nél nagyobb lélekszámú települések, a tízezernél kisebb lélekszámú települések és a megyék esetében is – szögezte le Kósa. Megőrizték az önkormányzati rendszerben az úgynevezett kompenzációs listás eljárást vagy a kiegyenlítő rendszert, azzal a módosítással, hogy a korábbi kompenzációs lista torzítását kiküszöbölték.

Miért kell külsős alpolgármester?

Kósa Lajos hosszan indokolta azt is, miért kell „külsős” alpolgármester a testületbe. Az érvrendszer a következő volt: mivel az önkormányzati testületekben nyilvánvalóan csökkenni fog a létszám, ez csökkenti azt a lehetőséget is, hogy adott esetben a mostani kötelezettségnek eleget tegyen a testület, amikor alpolgármestert, főpolgármester-helyettest vagy megyei alelnököt választ.

A jelenlegi kötelezettség az, hogy őket a testületből kell választani. A jövőben pedig az lesz a kötelezettség, hogy csak egy alpolgármestert, főpolgármester-helyettest vagy megyei alelnököt kell a testületből megválasztani a polgármester javaslatára, a többi közül lehet jelölni, de ők nem lesznek tagjai a testületnek, és szavazati joggal sem rendelkeznek.

Viszont egy alpolgármesternek muszáj a testületből jönnie, mondta Kósa, hiszen csak testületi tag helyettesítheti a polgármestert, aki nem csak polgármester, hanem a közgyűlés elnöke is, és ebben a jogkörben eljárva olyan ember, aki nem tagja a testületnek, nem helyettesítheti akkor sem, ha formálisan alpolgármesternek hívják.

Expozéjában beszélt a választási támogatottsági szint meghatározásáról is. Úgy gondolják, mondta, hogy a mostani rendszer, amely semmilyen limitet nem ad meg ebben, abszurd helyzeteket eredményez. Hiszen létezik az a probléma, hogy egy 160 ezres városban egy egyéni körzetet és ezzel egy képviselői helyet 2500-3000 szavattal lehet nyerni, miközben egyébként kompenzációs listáról 1200 szavattal két képviselőt lehet állítani. Ez pedig súlyos egyenlőtlenséget teremt az egyes emberek szavazatainak értéke között. A fideszes képviselő szerint erre is jó megoldást nyújt a törvényjavaslatuk.

A győztes mindent visz

Az MSZP-s Botka László viszont úgy vélte, a Fidesz által javasolt rendszerben a győztes mindent visz. A legnagyobb problémát a tízezer lélekszámnál nagyobb városok esetében látta, ahol vegyes választási rendszer működik. Vagyis az egyéni képviselők mellett a mandátumot nem nyert, de jelentős lakossági támogatást szerző jelöltekre leadott szavazatokat mandátumra váltó, kompenzációs listás rendszer is működik. A szocialisták megítélése szerint ebben a vegyes választási rendszerben kétszer-háromszor jobban csök-

kenének a kompenzációs, az arányosító mandátumok számát, mint az egyéni képviselőké. Vagyis a Fidesz által javasolt rendszerben a győztes mindent visz, és a nem győztes jelöltre és programjára leadott szavazatok lényegében elvesznek – állította Szeged szocialista polgármestere.

Am azt is hozzátette, véleménye szerint minden ilyen törekvés vége a „pofára esés” szokott lenni. A szocialisták vezérszónoka kijelentette, pártja támogatja az önkormányzati képviselők számának csökkentését, a javaslat viszont nem erről szól, a Fidesz inkább ennek leple alatt a saját aktuális pártpolitikai érdekei alapján akarja átírni az önkormányzati választási törvényt, ami „tisztelegtelen, ha tetszik hazug, de mindenképpen antidemokratikus eljárás” – hangoztatta Botka László. Úgy vélte, a törvényjavaslat az önkormányzatiság és a demokrácia lényegét rombolja, mert kiiktatja a rendszerből az arányosság elvét. Ezért beszédében felszólította a fideszes képviselőket, hogy vonják vissza a javaslatot, és nyújtsák be azt új változatban.

Ha ezt megteszik, mondta, akkor az MSZP támogatja a javaslatot, ha nem, akkor „szó nincs itt új politikai korszakról, a Fidesz átvizsgálja mindent, amit aktuális pártpolitikai érdekének tart” – vélekedett.

Majd egy példával érzékelte, mi a másik fő gondja az ellenzékbe került szocialistáknak: „Tudják-e, kedves fideszes képviselők, hogy mivel telt a hétfői nap Magyarországon? Az ország 3200 településén a polgármesterek, az önkormányzati képviselők, a jegyzők, az önkormányzati hivatalok munkatársai több

százezren azt figyelték, hogy mikor jelenik meg az Országgyűlés honlapján az új önkormányzati választási törvény. Azt figyelték egész nap, mikor tudhatják meg, hogy mi történik a településeikkel. Tessék már megmondani, hogy miről tetszenek egyfolytában nemzeti konzultálni! Tessék már megmondani, hogy mit akarnak itt nemzeti együttműködni, ha a demokrácia alapját jelentő önkormányzatok és a demokrácia sarokkövét jelentő választási törvény módosítását így intézik! Hétfőn megkaphattuk az anyagot és harmadnapra, csütörtökön már itt vagyunk, vitatkozhatunk róla a parlamentben. Azt gondolom, ez minden, csak nem új stílusú és nem új típusú politika, amit ígértek” – zárta hozzászólását Botka László.

Az önkormányzatiság Trianonja

Ha lehet, még ennél is előbb fogalmazott a Jobbik vezérszónoka, aki korábban az önkormányzati és területfejlesztési bizottság kisebbségi véleményét is ismertette. *Apáti István* azt közölte, a javaslat szerintük az ellenzék háttérbe szorítására, minimalizálására, politikai értelmű lemeszárítására irányul, az önkormányzatok és az önkormányzatiság Trianonjával egyenlő. Az ő módosító indítványai is megcélznak képviselői létszámcsökkentést, de korántsem olyan drasztikus módon, mint a Fidesz. „Különösen aggályosnak tartjuk, és ez a kisebbségi vélemény legsarkalatosabb pontja is – mondta – a tízezer lélekszám feletti települések esetében az egyéni és a kompenzációs mandátumkiosztás arányainak végletes és szélsőséges eltorzítását.” Úgy gon-

dolják, hogy a jelenlegi 60:40 százalékos arányhoz képest a 70:30, illetőleg a 72:28 százalékos arányba való eltolás indokolatlan, és az országgyűlési választásokon mindenkor győztes politikai erő – teljesen függetlenül annak színétől és irányultságától – hosszú távú bebetonozásának célját, illetőleg lehetőségét hordozza magában.

Aggályosnak nevezte továbbá az ajánlási és a kompenzációs listaállítási rendszer szabályainak szigorítását, különös tekintettel az utóbbi szabályozásra. Úgy gondolják, hogy itt már annak a lehetősége is rendkívül le van szűkítve, hogy egyáltalán rajtköre állhassanak a különböző pártok és jelölő szervezetek. A főváros esetében négyszeresére emelni a szükséges ajánlószevények számát, teljességgel indokolatlan, mint ahogy nem kellően átgondolt a Fővárosi Közgyűlés létszámának csökkentése sem – jegyezte meg Apáti István, hozzátéve, kétségtelenül csökkenteni kell, csak más mértékben. Indoklásul elmondta, a javaslatban az található, hogy 50 ezer lakosonként lehet egy-egy képviselőt delegálni. A jelenlegi rendszer szerint 66 fővárosi közgyűlési tag van. Ha visszaosztják a főváros választópolgárainak létszámára, akkor durván 20-22 ezer polgár „delegál” egy tagot. Ezt a számot az 50 ezres irányban elmozdítani végzetes hiba – szögezte le a jobbikos képviselő.

Hosszabbítana az LMP

A Lehet Más a Politika frakciója azt javasolta, hogy hosszabbítsák meg két évvel az önkormányzati képviselők mandátumát. Képviselőjük, *Iványi Gábor* ezt úgy indokolta, tisztában vannak azzal, hogy javaslatuk alkotmá-

nyossági aggályokat vet fel, ezért a pártok dolgozzanak ki közösen egy javaslatot, például azt, hogy az önkormányzati képviselőket összel csak két évre választanák.

A Fidesz javaslata ugyanis az LMP-sek tetszését sem nyerte el. Vezérszónoklatában Iványi Gábor leszögezte: a társadalmi elvárás nem a képviselők számához tartozik, hanem arról szól, hogy tisztességes, becsületes politikusok dolgozzanak átlátható és tiszta közéleti környezetben. A javaslat, amivel találkozunk, nem a választási rendszernek a demokratikusabbá tételéről szól, hanem egyszerűen csak létszámcsökkentésről, és a két dolog gyökeresen eltér egymástól. Sőt, a változtatásoknak a jelentős része szerintük sokkal inkább szolgálja a Fidesznek a pártpolitikai érdekeit, és elősegíti azt, hogy az erők még erősebbek legyenek. Ezzel viszont ellehetetlenítik a civil szervezeteket, illetve azt, hogy ezek a szervezetek érdemi képviseléssel rendelkezzenek az önkormányzatokban.

A jobbikosokhoz hasonlóan úgy látják, a szabályozás nem segíti elő a költség-hatékonyságot sem, ugyanis akkor lenne teljes körű, ha foglalkozna az önkormányzati képviselőknek a tisztelteldíjával is. Ivád polgármes-

tere saját önkormányzatának példáján vezette le a fideszes javaslat hatását.

Mint mondta, a javaslat értelmében a 400 fős településen a 6 fős képviselő-testület 5-re csökkenne. Ez a polgármester képviselő szerint számottevő, hiszen a kistételepüléseken általában olyan emberek látják el a feladatokat, akik sok esetben három műszakban dolgoznak. Tehát a csökkentés náluk, és még számos kistételepülésen a működőképesség és a határozatképesség rovására megy. A megtakarítás pedig náluk ezzel havi 23 ezer forint lesz. „Hargitai János képviselőtársam azt javasolta, hogy a gazdaság fellendítésére használjuk majd fel ezt a pénzt. Meg fogjuk tenni” – ironizált a honatya.

N. E.

Rövidebb lehet a kampány. A települési, területi és országos kisebbségi önkormányzatok képviselőinek létszámcsökkentéséről szóló törvényjavaslatot is benyújtott két kereszténydemokrata képviselő, *Szászfalvi László* és *Hargitai János*. Ebben egymáshoz arányosítanák a települési, területi és országos kisebbségi önkormányzatok létszámát úgy, hogy egyúttal tükröződjék az adott helyen élő, magukat nemzetiségekhez tartozóknak valló választópolgárok létszáma is.

Egy másik módosítás értelmében már az őszi önkormányzati választáson rövidebb lehet a kampány, 72 helyett 60 nap. Ezen túl pedig csak a szavazás napján lenne kampánycsend este hét óráig. Igazolást legkésőbb a szavazást megelőző második napon lehetne kiadni, és csak személyesen lehetne kérni.